

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Fővárosi Ítéltábla a jogtanácsos által képviselt felperesnek a jogtanácsos által képviselt Magyar Energia Hivatal (1081 Budapest, li. János Pál pápa tér 7., Hiv. szám: ...) alperes ellen energiaügyben hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt indult perében a Fővárosi Bíróság 2011. évi április hó 6. napján kelt 2.K.34.730/2010/4. számú ítélete ellen az alperes által 5. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán az alulírott helyen 2011. évi október hó 12. napján megtartott nyilvános tárgyalás alapján meghozta a következő

ÍTÉLETET :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel nem támadott rendelkezéseit nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit megváltoztatja és a felperes keresetét fennmaradó részében is elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy - az illetékügyekben eljáró hatóság külön felhívására - fizessen meg az államnak további 13.300 (azaz tizenháromezer-háromszáz) forint kereseti és 36.000 (azaz harminchatezer) forint fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

INDOKOLÁS

A felperes megbízottjai 2009. szeptember 08. napján a ... szám alatti fogyasztási helyen a felhasználó bejelentésére (a fogyasztásmérő pontatlan mérése miatt) megjelentek. Az ellenőrzés során szemrevételezéssel megállapították, hogy a mérő műanyag burkolatán karcolás nyomok láthatóak, a két oldalsó zárófólia sérült, az OMH-k sértetlenek. A fogyasztásmérőt leszerelték és zárt dobozban elszállították. Ezt követően két alkalommal került sor a mérőberendezés vizsgálatára. A vizsgálati jegyzőkönyv szerint a mérőeszköz a pontossági követelményeknek nem felelt meg. A felperes által megrendelt igazságügyi szakértői vizsgálat eredményeként, a 2010. március 4. napján kelt jegyzőkönyvben az került rögzítésre, hogy a mérő hiba görbéje +128,0%-ra csúszott fel, amelynek oka a beépített fékmágnes erejének

elvesztése. Ilyen mértékű lemágnesezettség természetes úton nem jön létre, ezt a hatást erős mágnesekkel lehet elérni. Mindezek alapulvételével a felperes közüzemi szerződésszegés miatt 150.000 forint kötbér megfizetésére hívta fel a fogyasztót, aki e követelés megalapozottságát a felek közti egyeztetésekkor vitatta. Az egyeztetés nem vezetett eredményre; a fogyasztó panasszal élt és előadta, hogy észlelte, hogy a fogyasztásmérő többet mér, ezt bejelentette a felperesnél, aki ennek ellenére többszöri bejelentést követően cserélte le a mérőórát, amivel nem tudja mi történt a később elvégzett két vizsgálat között. Nem ismerte el a fogyasztásmérő befolyásolását, és a terhére rótt szabálytalan vételezés miatti szerződésszegést sem, mivel a mérőhöz nem nyúlt és ha az hibás volt, akkor a felperesnek kellene visszafizetnie a túlfogyasztást. Jelezte, hogy a mérő cseréjét követően jelentősen csökkent a villanyszámla összege.

Az alperes a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény (a továbbiakban: Vet.) 159.§-ának sz) pontjában foglalt hatáskörében eljárva hozta meg a 2010. június 22. napján kelt ... számú határozatát, amelyben a fogyasztó panaszának helyt adott. Kötelezte a felperest a 150.000 forint kötbér törlésére, valamint arra, hogy a Vet. végrehajtásáról szóló 273/2007. (X.19.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Vhr.) 2. számú mellékletét képező Villamos hálózati csatlakozási és hálózat használati szabályzat (a továbbiakban: Vhsz.) 21.§-ának (3) bekezdése alapján járjon el; köteles elszámolni és az új mérés eredményeképpen a fogyasztónak visszatérítés jár. Megállapította továbbá, hogy a felperes megsértette az Üzletszabályzatának (a továbbiakban: ÜSZ.) 6.9.1.h) pontját, ezért a fogyasztónak kártérítéssel tartozik. Indokolása szerint a rendelkezésre álló dokumentumok alapján nem állapítható meg, hogy a fogyasztásmérő hogyan lett lezárva, milyen záróelemmel és kinek az aláírásával, valamint a doboz mennyire biztosítja a zártságot és a hozzáférhetetlenséget. A mérőberendezés pontossági és szakértői vizsgálata során sem került a jegyzőkönyvekben rögzítésre a dobozolás ténye és módja, ezért az nem ellenőrizhető, így a felperes a fogyasztóval szemben kötbért szerződésszegés miatt nem érvényesíthet, azt törölni köteles. A felperes a fogyasztói bejelentést követően nem tartotta meg az előírt 15 napos intézkedési határidőt, és csak szemrevételezéses ellenőrzést végzett a hitelesített berendezéssel történő ellenőrzés helyett, ezért kártérítéssel tartozik. A vizsgálatok során egyértelműen megállapításra került, hogy a fogyasztás-mérő berendezés hibásan mér, ezért a fogyasztó kifogása is jogos, miszerint a túlmérés miatt visszatérítés jár.

A felperes keresetében elsődlegesen a határozat hatályon kívül helyezését és az alperes új eljárásra kötelezését, másodlagosan az alperesi határozat megváltoztatását és a panasz elutasítását kérte. Állította, hogy a Vet. 158.§-a és 159.§-ának sz) pontja, valamint a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 1.§-ának (2) és (3) bekezdései, továbbá a Vhsz. 23.§-a alapján az alperesnek nem volt hatásköre a fogyasztói panasz elbírálására. Az alperes továbbá megsértette a Ket. 50.§-ának (1) bekezdését, mert nem tisztázta megfelelően a döntés meghozatalához szükséges mértékben a tényállást, a feltárt tényekből helytelen és

megalapozatlan következtetésekre jutott és a szakértői véleményben foglaltakat teljes mértékben figyelmen kívül hagyta. Az alperes megsértette a Ket. 58.§-ának (1) bekezdés a) pontját is, amikor kellő szakértelem hiánya ellenére szakértőt nem vont be eljárásába. Hangsúlyozta, hogy megbízottjai a mérőórát a 436. számú ügyvezető igazgatói utasítás 9.3. pontja alapján dobozolták. Nincs olyan törvényi előírás, ami külön dobozolási jegyzőkönyv felvételét és az arra vonatkozó körülmények rögzítését írná elő. A rendelkezésre álló dokumentáció kellő információval szolgál arra, hogy a fogyasztásmérő zárt dobozban lett elszállítva és érkezett a későbbi vizsgálatokra. Álláspontja szerint a vizsgálati anyag elégséges bizonyítéka annak, hogy a fogyasztó az ÜSZ 6.9.2.1.f) pontja szerint közüzemi szerződésszegést követett el, amelynek jogkövetkezménye a kötbérfizetési kötelezettség. A kötbér mértékét az ÜSZ 6.11.4. pontja szerint határozta meg. Jelezte, hogy a hibás mérés szabályai szerint a fogyasztó részére 60.640 forint került jóváírásra.

Az alperes a határozatában foglaltak fenntartása mellett a felperesi kereset elutasítását kérte. A szabálytalan műszaki állapottal kapcsolatos szerződésszegések miatti panaszügyek a Vet. 159.§-ának sz) pontja alapján, figyelemmel a Vet. 57.§-ának (1) bekezdésére is, hatáskörébe tartoznak. Ennek megfelelően a perbeli panasz vizsgálata eredményeként állapította meg, hogy a fogyasztó terhére rótt szerződésszegés nem bizonyítható, ennek alapulvételével írta elő határozati rendelkezéseit. Hangsúlyozta, hogy a mérő elszállítására vonatkozó szabályok kiemelt jelentőséggel bírnak. Abban az esetben, ha a felperesi belső utasításnak megfelelően egyedileg azonosíthatóan és hitelesen történik a mérőberendezés dobozolása, akkor azt nem kifogásolta volna. A jelen ügyben csak általánosságban került rögzítésre az, hogy a mérőberendezés zárt dobozban volt, azonban az azon lévő plombák számának rögzítése elmaradt. Ennek hiányában nem lehetett megállapítani, hogy a fogyasztási helyen leszerelt mérőóra ugyanabban az állapotában került bevizsgálásra a ..., illetve a szakértő által. Figyelemmel arra, hogy az egyedi mérőhiba megállapítást nyert, ezért a Vhsz. 21.§-ának (3) bekezdése szerinti előírásokat kellett alkalmazni az elszámolásra.

A perbe a fogyasztó - értesítés ellenére - beavatkozni nem kívánt.

Az elsőfokú bíróság ítéletével az alperesi határozat kötbér érvényesítésre és túlmérés miatti elszámolásra vonatkozó rendelkezéseit hatályon kívül helyezte, és e körben a hatóságot új eljárásra kötelezte. Ezt meghaladóan az alperesi hatáskört vitató felperesi keresetet elutasította, mert a szabálytalan műszaki állapottal kapcsolatos szerződésszegést érintő panasz ügyek vizsgálatára a Vet. 159.§-ának sz) pontja alapján az alperes rendelkezik hatáskörrel. Indokolása szerint a felperes megalapozottan hivatkozott a Ket. 50.§-ának (1) bekezdése alperes általi megsértésére, mert a mérő leszerelése utáni csomagolás hiányosságát önmagában, további bizonyítás lefolytatása nélkül tekintette ügydöntőnek. A hatóság e mulasztása miatt a tényállást nem tárta fel a fogyasztói szerződésszegés tekintetében és mivel a kötbér érvényesítés és a túlméréssel összefüggő elszámolás egymással okozati összefüggésben áll, ezért e körben is szükségesnek

ítélte az új eljárás lefolytatását. A megismételt eljárásra vonatkozó útmutatása szerint az alperesnek a felperesi ÜSZ 6.9.2.1.f) pontja szerinti körben kell lefolytatnia a bizonyítást. A Ket. szerinti bizonyítási eszközöket igénybe veheti; nincs elzárva attól, hogy ügyféli nyilatkozatot szerezzen be, tanúkat hallgasson meg, és indokolt esetben szakértői bizonyítást folytasson. Az alperes nem hagyhatja figyelmen kívül azokat a mérő állapota szempontjából lényeges körülményeket, amelyeket sem a felperes, sem a fogyasztó nem vitatott.

Az alperes - a hatáskör tekintetében kifejtetteket nem támadva - az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatása és a felperesi kereset teljeskörű elutasítása iránti fellebbezésében hangsúlyozta, hogy az irányadó eljárásjogi jogszabályok betartásával járt el, és az anyagi jogi jogszabályok teljeskörű figyelembevétele mellett hozta meg a perben felülvizsgálni kért határozatát. A jelen ügyben benyújtott panasz elbírálása során a tényállás tisztázásának kiinduló pontja a fogyasztási helyen leszerelt mérő dobozolás körülményeinek a vizsgálata volt, ami garanciális jelentőségű. E körben a rendelkezésre bocsátott iratok és adatok alapján az került megállapításra, hogy kétséget kizáróan nem dönthető el, hogy azt a mérőt vizsgálta-e a szakértő, amit a fogyasztási helyről leszereltek, ugyanis a mérő dobozolását tekintve nem egyedileg azonosítható módon volt kezelve. A felperes által elmulasztott és utólagosan nem rekonstruálható cselekményeket felderítenie nem kellett. Ezért nem fogadható el az új eljárásra előírt bizonyítási eljárásra vonatkozó útmutatás sem, hiszen nem veheti át a felperesi bizonyítási terhet. A megismételt eljárásban sem lehet azt a körülményt kiküszöbölni, hogy a mérő leszerelési és a vizsgálatok során való műszaki azonossága kétséges, ezért a hiányosságot utólagosan bizonyítékokkal már nem lehet pótolni. A fogyasztó kötbér fizetési kötelezettsége felróhatóság esetén áll fenn, azonban a felperes elmulasztotta a felróható szerződésszegés tényét kétséget kizáróan bizonyítani. A rendelkezésre álló adatok alapján a hibás mérés ténye megállapítható volt, ezért írta elő az elszámolási kötelezettséget.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helyes indokainál fogva történő helybenhagyását kérte, mert a hatóság a panaszt érdemben nem bírálta el, a Ket. 50.§-ának (1) bekezdésében foglalt kötelezettségét megsértette. Hangsúlyozta, hogy a fogyasztónak az a bejelentése, miszerint „siet az órája” az első bizonyítéka annak, hogy a mérőberendezést befolyásolta és lényegében a szakértői vizsgálatok eredményei csak alátámasztják a szerződésszegést. Ebből következően a mérő leszerelése utáni dokumentálásnak és szállításnak a körülményei nem bírnak olyan relevanciával, mint amennyit ennek az alperes tulajdonított a jelen ügyben.

A másodfokú eljárásban tartott tárgyaláson az alperes kiemelte, hogy helytelen az az engedélyesi hozzáállás, miszerint az fogyasztói jogsértésre utaló első bizonyítéknak tekinti azt, hogy a fogyasztó a túlmérést bejelentette. A panaszbejelentés önmagában nem igazolja a fogyasztói befolyásolást. Ez a hozzáállás eredményezhette a perbeli esetben eklatáns módon, hogy a szolgáltató nem járt el kellő körültekintéssel a mérőóra vizsgálatával összefüggésben.

Az alperes fellebbezése az alábbiak szerint alapos.

A másodfokú bíróság a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 253.§-ának (3) bekezdésében írtaknak megfelelően az alperesi fellebbezés és a felperesi fellebbezési ellenkérelem keretei között vizsgálta az elsőfokú bíróság ítéletét; csatlakozó fellebbezés hiányában az alperes hatáskörével kapcsolatos ítéleti indokolás helyességéről nem kellett állást foglalnia. A Fővárosi Ítéltábla azt állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen rögzítette, azonban nem értett egyet az alperesi eljárás jogszerűségének megítélése körében levont következtetéseivel. Az alperes fellebbezésében felhozott érvek alkalmasak voltak arra, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztassa.

A másodfokú bíróság a fellebbezésben foglaltakra figyelemmel a következőket hangsúlyozza. A szolgáltatói eljárás jogszerűségének megítélése szempontjából relevanciával az bír, hogy a vizsgált fogyasztói magatartással összefüggésben és erre alapítottan hátrányos jogkövetkezményt alkalmazni (jelentős összegű kötbér) csak akkor lehet, ha a fogyasztó terhére rótt felróható szerződésszegés kétség kívül megállapítható. A felperesnek a fogyasztóval szembeni igénye érvényesítésekor a követelése jogszerűségét szakmai szempontból alátámasztó bizonyítékoknak már a birtokában kell lennie, ellenőrizhető módon feltárva azt, hogy a kötbért mire alapította, és milyen számítások alkalmazásával határozta meg, és nem mellőzheti az egyedi ügyben felmerült releváns körülmények rögzítését és értékelését sem.

Az alperesnek időrendben és folyamatában kell a rendelkezésre álló dokumentációban szereplő releváns adatokat összevetni, és egyenként és összességében is értékelni, hogy ezek igazolják-e kétséget kizáróan a szerződésszegést. A jelen ügyben benyújtott panasz elbírálása során a tényállás tisztázásának a kiinduló pontja, hogy a mérőberendezést, mint ügydöntő bizonyítékot ugyanabban az állapotban kell bevizsgálni, mint amilyenben a fogyasztási helyen az leszerelésre került. Az alperes ennek megfelelően járt el, amikor elsődleges tényként és körülményként értékelte, hogy a mérő dobozolása a leszereléstől a vizsgálatokon át nem volt megfelelően dokumentálva, ezért joggal merült fel, hogy a leszerelés kori állapot egyezik-e azzal, amelyben a mérő a vizsgálatokra érkezett. Határozatában egyértelműen rögzítette a helyszíni- és vizsgálati jegyzőkönyveknek és a felperesi eljárásnak a hiányosságait, és döntését arra alapította, hogy a garanciális jellegű, egyedileg azonosítható csomagolás hiányában nem megfelelően dokumentált leszerelés és dobozolás ténye már önmagában is megalapozza a panasz helytállóságát.

Nem vitatottan a felperes érdekkörébe tartozik minden olyan körülménynek az igazolása, amely a mérővel történik a leszerelés után. A felperes által hivatkozott ügyvezetői utasítás 9.3. pontja szerint a szerződésszegés tényét bizonyító készüléket egyedileg lezárt módon, a rendszerhasználó által hitelesítve kell a helyszínről elszállítani. Emellett a dobozon fel kell tüntetni az ellenőrzés időpontját,

a lezárt készülék, eszköz adatait, a mérőn lévő öntapadós zárópecsét számát. A lezárt és bizonyítékként elszállított eszközöket jegyzőkönyvben kell feltüntetni. E követelmények nem teljesültek a perbeli esetben, ugyanis nem tüntették fel a plombák, zárófóliák sorszámát, így a dobozolás nem fogadható el, mert nem volt biztosított a leszerelési állapot zártsága. Ezzel a felperes saját magát zárta el az esetleges szerződésszegés bizonyításának a lehetőségétől.

Az alperes a fogyasztó (felhasználó) panaszát bírálta el, ehhez azonban az iratokat és adatokat az engedélyes felperes biztosította, bocsátotta rendelkezésre. Az alperes a tényállást tehát a felperes által szolgáltatott iratok, bizonyítékok alapján állapította meg; amit nem szolgáltatott, azt az alperes ismeret hiányában nem is értékelhette.

A megismételt eljárásban a további bizonyítás sem eredményezhet a fogyasztó felelősségére vonatkozó megalapozott megállapítást. Így nem foghat helyt az a felperesi hivatkozás, hogy ténylegesen a fogyasztónak a túlmérést jelző bejelentését már önmagában a mérő befolyásolását alátámasztó bizonyítékként kellene értékelni. Ez kizárná lényegében a mérő bármely okból való műszaki meghibásodásának lehetőségét, és azt jelentené, hogy a mérő túlmérését csak fogyasztói befolyásolás okozhatja, vagyis a szerződésszegés tényét igazoló nyilatkozat megerősítésére szolgálnak csak a további felperes által megrendelt vizsgálatok. Ez életszerűtlen és elfogadhatatlan, rosszhiszemű, minden alapot nélkülöző feltételezés a felperes részéről a fogyasztóval szemben, és nem szolgálhat alapul eljárása hiányosságainak utólagos kimentésére.

Mindezek alapján a felperesi eljárás hiányossága azzal a következménnyel járt, hogy nem igazolható a mérőberendezés leszerelési állapota, így az elvégzett vizsgálatok eredményei már nem értékelhetők a fogyasztó terhére, ami kizárja a fogyasztói felróható szerződésszegés kétség kívüli megállapítását. A felperes nincs abban a helyzetben, hogy a szerződésszegést bizonyítani tudja, és ezáltal kötbér igényt sem jogosult érvényesíteni a fogyasztóval szemben. A fentiek szerint - az elsőfokú bíróság ítéleti okfejtésével szemben - az állapítható meg, hogy az alperes a Ket. 50.§-ának (1) bekezdése szerint a tényállást a döntése meghozatalához szükséges mértékben feltárta és indokolási kötelezettségének is a szükséges körben eleget tett. A mérő dobozolásának hiányosságai okán a rendelkezésre álló bizonyítékok nem alkalmasak a fogyasztói szerződésszegő magatartás igazolására, az ekörben kifejtettek megalapozottságát cáfoló tényt vagy körülményt a felperes nem hozott fel, és nem tudta bizonyítani a Pp. 164.§-ának (1) bekezdése szerinti bizonyítási kötelezettsége ellenére, hogy az alperes határozatának rendelkezései jogszabálysértőek.

Mindezek folytán a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 253.§-ának (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel nem támadott rendelkezéseit (az alperesi hatáskör tekintetében) nem érintve, az alperes által fellebbezéssel támadott rendelkezéseit megváltoztatta és a felperes keresetét a fennmaradó részében is elutasította.

Az alperesnek a másodfokú eljárásban költségigénye nem volt, ezért erről a Fővárosi Ítélőtáblának rendelkeznie nem kellett. A másodfokú bíróság a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13.§-ának (2) bekezdésében foglaltak alapján kötelezte a pervesztes felperest a tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt fennmaradó kereseti, és az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 39.§-ának (3) bekezdés c) pontja és 46.§-ának (1) bekezdése szerinti mértékű fellebbezési illeték viselésére.

Budapest, 2011. évi október hó 12. napján

Borsainé dr. Tóth Erzsébet sk. a tanács elnöke, dr. Bacsza Andrea sk. előadó bíró,
dr. Vitál-Eigner Beáta sk. bíró

A kiadmány hitelül:
tisztviselő